

Sannheten bærer heldigvis
meget ofte en beskjedne drakt.

Dickens.

FOLK OG LAND

Nr. 6 - 5. årg.

Lørdag 11. Februar 1956

Løssalg 50 øre

Livet er hverken veken
eller lyset — det er ilden.

Ja, no krev me rettvise

«Spør ikkje meg,» svara helsemannen, «eg var i riksteneste burte i England i dei vonde åra, so eg kan ikkje so grant vita korleis tilhøva var i Noreg og millom nordmenn. Men gå til presten og spør han.» Og me gjekk til presten, ikkje so reint få av oss heller, og spurde han. «Spør ikkje meg,» svara presten, «eg var her heime hjå folket mitt og stridde av heil hug for det gode, mot det vonde og dei vonde. Eg er slett ikkje ugild, men gå til hærermannen og spør han.» Og me gjekk til hærermannen. «Spør ikkje meg,» svara hærermannen, «eg låg i Sverige og stridsbudde sytten tusen mann, og då freden kom førde eg hærermennene mine heim og let ein bataljon hærsetja eit fangelæger. Eg er soleis part i saka.»

Frå hus til hus gjekk me, frå mann til mann spurde me oss fram, frå dør til dør gjekk me nett som ein hund ingen vil kjennast ved. Aldri fann me fram til det rette romet, aldri råka me den rette mannen. Me vart reint til «Kjerringa som sette seg på purka og reid», dette skrømtet frå folkeeventyret, denne turr-skrinne kjerringa, tannlaus og stygg som ho

folk som hadde floge frå sitt folk og sitt land, i ei krigstid då hemnofsen rådde i sinn og tanke. Kanskje var vårt rettsgrunnlag ein lekk i ein større samanheng,

Me gjeng og ventar
på kva dei svenske
juristane legg fram

ein vestalliert avtale um desse ting. Rettsgrunnlaget vart til millom dei få, og i den største løyndom. Etter som tida gjekk vart reglane for handsaminga av oss alt kvassare og kvassare, og justisministeren, no domar i Høgsterett, sa:

Ved disse regler er lands-

Ingeniør Brynjulf Øvrum

Oslo

døde plutselig 22. januar 67 år gammel. — Bisettelsen fant sted under stor deltagelse i Det nye krematorium lørdag den 28. januar.

Atter er ett av de gode trærne i den stor-norske skogen falt. — Øvrum var idealist, en ildsjel som hadde mot til å hevde sine meninger og å stå ved dem.

I vanskelige tider stod han trofast sammen med den flokken han tilhørte, til siste stund. Han var ikke bare et hjertemenneske, men et dyktig skap-

forræderne satt utenfor det samfunn de har vist seg uverdige å tilhøre.»

Handsaminga fekk me, dømde vart me, og me har sona. Gjort er gjort, det stend ikkje til å endra.

Elleve år er no gått sidan mai fem og førr, mange år i ein manns liv. Um nokre dagar vil det juridiske svaret verta kunnigt for alt folket. Ein kan segja og meina kva ein vil, dette svaret vil setja skilje millom det som var og det som skal og må koma, heretter vil det gjelda um rett og rettvise.

Tida har vist at avgjerande fyresetnader for rettsgrunnlaget har svikta, at rettsgrunnlaget på avgjerande punkter strider mot norsk rett, mot norsk rettspraksis og mot norsk rettskunne, og at handsaminga av oss lite har med rettvise å gjera, men dess meir med hemntrå. Dette har helle tida vore vårt syn og tida har

Fort. side 4

Bonden og offiseren Alfred Sæhlie

60 år

En innen den tidligere NS-bevegelse i Hedmark kjent mann

Alfred Sæhlie

var 5. januar 60 år. Han var å finne i rekke fra første stund og holdt trofast ut i alle år, hvorfor han også ble belønnet på vanlig måte.

Sæhlie er av den kjente, gamle slekt på Sæhlie i Vang. Han utdannet seg som offiser og var kaptein i artilleriet da krigen brøt ut. Siden ble han, som den kjente militær og bonde han var, sjef for AT i Hedmark fylke.

Som bonde har han drevet Skjeset i Vang i ca. 30 år. Den som kjente gården ved overtagelsen, kan neppe kjenne den igjen. Alle huse- ne er gjenoppbygget eller restaurert, og storrysa ned jordet ligger som et taust vitne om all steinen som er renska ut av åkeren.

Det kan også nevnes som et personlig trekk av Sæhlie at husmannsplassene er frasolgt med tilleggsjord og to nye bureisingsbruk er opprettet. Alt er gjort ad frivillighetens vei. Ingen behøvde å ekspropriere der.

Den som har hatt den glede å lære Alfred Sæhlie å kjenne, vil alltd huske ham som den djerve, freds- talsmann han er for vår sak, real og alltid hjelpsom. Han har aldri gått på akkord med sine meninger, og har alltid

Det nye Egypt tar form Statsminister Nasser om forslaget til ny grunnlov

For en tettpakket tilhørerskare på 250 000 fra hele landet gjorde statsminister Nasser 16. januar rede for den egyptiske nyordning, slik den er utformet i den nye konstitusjons 196 artikler. Det er nå tre år siden han overtok makten. Statsministeren begynte sin tale med følgende ord:

Landsmenn!
Dette er seirens dag. Det er for dette vi har kjempet.

Det var for denne sak at våre fedre og forfedre kjempet.

Det var for denne sak at våre martyrer falt.

Det var for denne sak at 23. juli-revolusjonen fant sted.

Konstitusjonen som vi i dag forkynner, er resultatet av vår kamp mot despotismen.

I mange år kjempet vårt folk mot despotismen og fremmed-imperialismen, for retten til frihet. Det ga aldri opp.

Landsmenn!

Denne konstitusjon er et dokument født av revolusjonen, den vil gi folket dets selvbestemmelsesrett.

Men vi står ikke ved slutten på en utvikling. Den er bare begynnelsen på det arbeide som skal sikre det grunnlag konstitusjonen er bygget på.

Første punkt handler om folkets selvbestemmelsesrett, som folket selv er voktere av. Annet

Statsminister Nasser.

punkt behandler de grunnleggende prinsipper for etablering av sosial rettferd.

Vi vil sikre oss at slike prinsipper for sosial rettferd blir virkelighet og at konstitusjonen

ikke bare blir et glatt papir.

Videre har vi bestemmelser om borgernes rettigheter og plikter, forklart og spesifisert slik at imperialistene og deres agenter ikke skal ha fritt spill med oss mere. Dette lands sønner er ansvarlige for at så ikke skal skje.

Konstitusjonen av 1923 beskyttet smugling, korrupsjon og utbytning.

Vi vet alle at den kalde krigen nærmer seg vårt land. Den vil bli presset inn på oss på alle vis, men vi vil gjøre vårt ytterste for å hindre noen i å infiltrere våre rekke.

Jeg vil gjøre oppmerksom på at kvinnene har kjempet side om side med mannen. Og noen av dem falt som martyrer. Vi ønsker å gi kvinnene deres rett til å arbeide side om side med mannen. Vi hevder at familien er samfunnets basis og familiens basis er religion, karakter og patriotisme.

Loven fritar ikke noen og vil ikke støtte noen som arbeider for splittelse. I dag, tre år etter revolusjonen, trenger vi mer enn noensinne enighet og styrke.

Revolusjonen i 1952 har lært av tidligere revolusjoner ikke å føle seg trygg for at seiren var vunnet; derfor proklamerte vi

Fortsettes inne i bladet.

Heimefrontens pensjonskasse?

«Det femte bud»

Forbundssekretær Helge Grønstad har ordet:

Jeg minnes en tale fra en jubileumsfest i Departementsforeningen for mer

gjekk me nett som ein hund
ingen vil kjennast ved. Aldri
fann me fram til det rette
romet, aldri råka me den
rette mannen. Me vart reint
til «Kjerringa som sette seg
på purka og reid», dette
skrømtet frå folkeeventyret,
denne turr-skrinne kjerrin-
ga, tannlaus og stygg som ho
var — ridande på eit ufyse-
leg purkebeist og aldri vann
fram, til lått og lögje for alt
folket.

Men tenksame menn sky-
na at heller ikkje me vilde
nå fram på denne måten.
Del gjekk difor til dei som
makta hadde i dette landet
og sa «Det var brukvis mil
lom fedrene våre å gå til
kunnige og vise menn og la
dei råda i trettor som ikkje
kunne løysast mann mot
mann. Me vil no gå til kun-
nige og vise menn i eit land
som stod utanum den store
striden med alt det tilfan-
get me har samla og la dei
råda oss i spursmålet um
den medfarten me fekk. De
har høve til å koma med det
de eig av tilfang i denne sa-
ka.» Femtan tingmenn syn-
tes tanken var so god at dei
sette namnet sitt under.
Men då vart det liv, um ikkje
nett i nasjonen, so dess meir
i nasjonalforsamlinga. Bok-
trykkjar Aslaksen frå Skiens-
fjorden ein stad skremde
tretten tingmenn og sigra
storveges på det. Aleine måt-
te me difor gå til dei kunn-
ige juristane, det var inga
anna råd.

No gjeng me og ventar på
det svaret juristane har å
gjeva oss.

Rettsgrunnlaget for det som
skulde henda med oss vart
laga i eit framant land, av

Det er flere bøker om bø-
ker enn om alle de andre
emner. Vi gjør ikke annet
enn å kommentere hver-
andre.

Montaigne.

Oslo
døde plutselig 22. januar 67 år gammel. — Bisettel-
sen fant sted under stor deltagelse i Det nye krema-
torium lørdag den 28. januar.

Atter er ett av de gode trærne i den stor-norske
skogen falt. — Øvrum var idealist, en ildsjel som
hadde mot til å hevde sine meninger og å stå ved
dem.

I vanskelige tider stod han trofast sammen med
den flokken han tilhørte, til siste stund. Han var
ikke bare et hjertemenneske, men et dyktig, ska-
pende menneske, som alltid utførte oppdrag på møn-
stergyldig måte.

Presten som forrettet talte lenge og følsomt om et
godt og rettlinjert menneske som er vandret bort.

Hans mange kamerater og venner vil alltid min-
nes ham med takk og i ærbødighet.

A. F. Walby.

Disponent O. Hedalen

Oslo

som nylig døde, fortjener lovord i Folk og
Land. Han var helt fra begynnelsen en fryktløs
angriper mot det rettssvik, som kalles «rettsoppgjø-
ret», og det førte naturligvis til forfølgelse, skjønt
han ikke var NS.

Han sendte ut i titusener flyveblader, og størst inn-
trykk gjorde vel det flyveblad, som han sendte ut
med bilder av direktør Hilditsch — før og etter
fengslingen — et så rystende bilde, at intet har så
talende overbevist meg om, hva utmerkede borgere
kunne utsettes for i dette land av individer, som vel
må få sin endelige dom i historien og for GUDS dom-
stol, men som enhver person med rettsfølelse synes
å måtte ta avstand fra med den største avsky.

Han ble selvfølgelig innkalt til statsadvokat Do-
renfeldt, som ville vite hvor han hadde bildene fra,
og hvor kllisjéene befant seg. Det fikk han ikke vite
og truet med arrestasjon. Da svarte Hedalen etter
hans egen uttalelse til meg 12. januar 1955: «Det
passer meg godt, så jeg kan spare kosten og bo gra-
tis på statens bekostning til saken er oppgjort.» Det
ble ikke noen arrestasjon av dengang, men han fikk
gjentatte politivisitter, hvor de ville ha fatt i kli-
sjéene.

Gjennom en serie av artikler i bladet «Valdres» —
vår ellers ensrettede presse er jo ikke åpen for ar-
tikler som angriper det «hellige rettsoppgjør» — val-
set han opp mot rettssviket, og han sendte til sta-
dighet ut nye sirkulærer, og han drøftet med meg
videre planer.

Tross sine 85 år var han i enhver henseende —
bortsett fra tunghørhet — så vital og våken som
noen ung mann. Han var en førsteklasses forret-
ningsmann med åpent øye for sannhet og rett, en
tvers igjennom hederlig mann.

Må mine enkle ord bidra til å prege bildet av O.
Hedalen, som tidligere NS er stor takk skyldig.

Karl Seeland.

rettet. Alt er gjort ad frivil-
lighetens vel. Ingen behøvde
å ekspropriere det.

Den som har hatt den gle-
de å lære Alfred Sæhlie å
kjenne, vil alltd huske ham
som den djerve, fædte tals-
mann han er for vår sak,
real og alltid hjelpsom. Han
har aldri gått på akkord med
sine meninger, og har alltid
hatt sine meningers mot.
Der er det intet som stikkes
under stol. Han kan være lun
i sine replikker, men også
kvass, og rask til å krysse
klinge, når det trengs.

Den som har anledning til
å gjeste ham i hans nye villa,
eller kan treffe ham oppe i
skogshytta med den sjeldne
vide utsikt over Hedemar-
kens bygder, vil finne ham
like romslig som utsynet, like
rolig og avbalansert som de
brede bygder. Han vil finne
ham som den enestående
vert han er, hvor gammel
kultur og tradisjon preger
alt. Vi gratulerer post festum
denne reale hedersmann med
de fylte 60 år og ønsker ham
alt godt som kan ønskes av
venner. Hedmarking.

Heimefrontens pensjonskasse?

«Det femte bud» oppatt på scene i Oslo?

Eg låg på Kurbadet, Oslo, for sjukdom påført meg ved
mishandling i Nes hjelpefengsel, Hallingdal, under «frigje-
ringa», og fekk jamt vitjing av min venn glassmeister G. A.
Larsen, som hadde eigen gard nokon steg lenger nede i
Akersgata. Ein ettermiddag fortalde han at han kvelden
fyreåt hadde vori i teatret og set eit rystande drama, «Det
femte Bud» av Arthur Omre. Eg burde nytta høve til å sjå
det, eg og. Det måtte helst bli i denne kveld, for dei som
driv med dette såkalla «rettsoppgjøret» og morderrassiaen
er svært forarga på det, så det blir truleg snart teke bort. —
Slik om lag fall orda. Eg gjekk i teatret om kvelden. Dra-
maet er r y s t a n d e. Det var ikkje mange dager etterpå,
så vart det teke bort, kva no grunnen kunne vera.

No kunne det vera på tide å få dramaet opp att på ein
eller annan scene. Kunne t. d. Det norske Teatret få avtale
med forfattern om løyve til å setja dramaet om til ny-
norsk og spela det?

Torpo, Hallingdal 28. 1. 56.

Haakon Sato.

Forbundssekretær Helge
Grønstad har ordet:

Jeg minnes en tale fra en
jubileumsfest i Departe-
mentsforeningen for mer
enn 35 år siden. Det var —
nå avdøde — ekspedisjons-
sjef i Finansdepartementet
Hektoen, som holdt talen, og
regjeringen med statsmini-
steren i spissen var til stede.

Statsministeren hadde nett-
opp satt seg ned igjen etter
å ha utbragt en takk og en
skål for den veltrenede tje-
nestemannsstab, som regjer-
ingen til enhver tid kunne
fortroste seg til. Så reiste
ekspedisjonssjef Hektoen seg.

«I gamle dager,» begynte
han, «dengang vi hadde kon-

Forts. side 4

Oppfordret til streik og fikk 8 års fengsel

Mer enn 600 arbeidere, ve-
sentlig kommunistiske tillits-
menn, overvar den 28. okto-
ber i Hradec Kravole en retts-
sak mot 3 tsjekkiske arbeide-
re. De var anklaget for å ha
spredt flyveblad som oppfor-
dret arbeiderne til å streike,
og det ble bevist at de hadde
trykt og delt ut 3000 flyve-
blad. De anklagede var Jan
Horacek, Benedikt Trojan og
Vaclav Vesely.

Lederen og gruppen fikk 8
års fengsel, de to andre 4 år.

I en rettsak i Brno den 10.
november ble en formann
dømt til 18 måneders feng-
sel og to kvinner til henholds-
vis 8 og 6 måneder.

På et bedriftsmøte hadde de
kritisert arbeidet i produks-
jonsutvalget og erklærte at
de ikke kunne ha tillit til en
fagbevegelse som ikke gjorde
noe for å hindre at lønningene
ble skåret ned. De sa
fra at de ville gå ut av fag-
organisasjonen og oppfordret
sine arbeidskamerater til å
gjøre det samme.

Forts. side 4

Hele verdens hundekjører nr. 1 og vakre dronning Constance

Finnmarkringen Leonard Seppala forteller om sitt liv i Alaska.

Seppala er født i Nord-Norge.
Han utvandret til USA og gjorde
Alaska til sitt virkefelt. Som
hundekjører fikk han ry som in-
gen annen. Han kjørte gull, post,
pelsverk og reddet mennesker
ved å bringe medisin fram lange
veier gjennom villmarken. Gang
på gang deltok han i de store,
krevende hundevæddeløp og sel-
ret.

Han fostret selv sine hunder,
seige, smidige dyr med tett pels
og spisse ører. De var et syn.
Han elsket dyrene, og de lystret
hans minste vink. Selv var han
spenstig og utholdende som få.

Seppala er nå nær de åtti
og bor fremdeles i Seattle.

Han virker som en ungdom. For
få år siden var han på besøk i
Norge. Det sto et friskt vær av
ham, og han hadde over seg en
umiddelbar vennlighet — egen
for mange av villmarkens menn.

Med utrettelig hjelpsomhet sto
han norske hundekjørerere bi med
råd og bistand. Han vant man-
ge venner i Norge.

Dermed gir vi ordet til
Seppala selv:

Jeg er født 14. september 1877
i Skibotn i Lyngen, men flyttet
til Skjervøy da jeg var to år
gammel. Her vokste jeg opp.

Far var smed og fisker. Da
jeg var 12 år gammel, tok han
meg med på Finnmarks-fisken.
Jeg fikk ikke være med utpå, min
jobb første året var å bunte
sammen torskehoder, som gikk i
kompostdyngen, og lage mat, som

Har du
fornytt
abonnementet?

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvar. g redaktør Johannes Kringlebotn

Hvilken situasjon er det Norge er ført opp i?

Den verdenskjente engelske historiker Arnold Toynbee har nylig gitt ut et omfattende verk om maktutjevningen etter siste verdenskrig. En grense ble skåret tvers igjennom Tyskland og Østerrike. Øst om grensen var Sovjet-Samveldets maktområde. Vest om grensen lå det amerikansk-engelske maktområde. Grensen ble til i samråd mellom Vestens og Østens herrer i årene 1942—1944. Det var disse overenskomster som førte til at alle land og folk øst for denne grense måtte ligge under Sovjets innflytelse, alle vesten om under amerikansk-engelsk innflytelse. Det var disse avtalene som førte til at de baltiske landene samt Polen og Tsjekkoslovakia ble innordnet under Sovjets sfære, mens Norge, Danmark, Nederland og Frankrike ble innordnet på den anglo-amerikanske siden av den samme demarkasjonslinjen.

Vi kan som nordmenn ynkes over den skjebne som ble Polen, Tsjekkoslovakia og særlig Randstatene til del, men nå vet vi hvorfor det ble slik. Vi vet også at det var med tilslutning av Vestens humanistiske og kristne statsmenn!

Alt gikk godt i flere år, de to verdensmakter respekterte hverandre og holdt fred med hverandre, men så begynte russerne å bli redde for at det borgerlige regime i Tsjekkoslovakia kunne velge Vesten, det ble derfor styrket våren 1948. Ved dette be-

gynte det i Vest en utvikling som bl. a. resulterte i NATO. Jakob Friis, som har anmeldt verket i Dagbladet, skriver:

«Ut fra hovedpunktet i dette verket må man imidlertid spørre hva det var som i virkeligheten førte til denne (Norges innordning i NATO. Var det ikke så mye det som våre styrende anførte: Frykten for et lignende kup hos oss som i Tsjekkoslovakia. Var det simpelthen at vi var et offer for den maktfordelingen i innflytelsessfærer, som hadde funnet sted under krigen, og som hadde lagt oss under vestmaktinnflytelse. Fikk vi ordre fra vesten likesom Tsjekkoslovakia fikk det fra øst?»

Friis kunne la være å anstille seg, han var selv som stortingsmann en av «våre styrende», da Stortinget besluttet vår tilslutning til NATO. I saker hvor det gjelder om enten-eller avleverer man ikke akademiske taler, da handler man. Men vi andre har sannelig all grunn til å spørre: Fikk vi virkelig ordre fra vest om å gå inn i Vestblokken?

Vi kan gå lenger og spørre: Hva bestemmer vi — og hva får vi ordre om? Vi kan diskutere kvinnelige prester og samnorsk, vi kan reise bautasteiner og holde hus med et «avsluttet rettsoppgjør», vi kan holde vår skjermende hånd over landsmenn som blir arrestert i utlandet for grove forbrytelser, men kan vi stort mere?

Vi må være Toynbee takknemlig fordi han har fortalt oss hvor vi hører hjemme, hvordan og hvorfor

La oss bli kvitt det oldenburgske juggel med «Høystærverdige Herrer»

Overskriften er vår. Og dermed gir vi ordet til den kjente Oslo-advokaten, Gustav Heber:

Når en høyesterettsadvokat får ordet i kongeriket Norges Høyesterett, pleier han som regel å tiltale retten således: Høystærverdige herrer. Rikets øverste dommere. Vi har ingen lovbestemmelse som pålegger advokatene dette som en plikt. Det er en skikk eller uskikk, vi har arvet fra de Oldenburgske enevoldskonger, som undertiden pleide å innta forsetet i den dansk-norske Høyesterett i København. Da Norges Høyesterett ble høytidelig åpnet den 30. juni 1815 i det daværende Christiania, holdt appellansens sakfører, advokat Morgenstjerne, før han deduserer saken, en lengere tale, hvori han tiltalte retten på denne måte. Det vesentligste av denne tale er gjengitt i G. Hallagers verk: Norges Høyesterett 1815—1915, bind I, pag. 70—72, trykt i det daværende Kristiania i 1915. Innstevntes advokat, Hielm, fulgte hans eksempel og tiltalte retten på samme måte i en tale han holdt til retten, før han begynte sitt tilsvarende, hvorav det vesentligste er referert av Hallager 1. c. pag. 72—74.

Siden er disse to advokaters eksempel regelmessig blitt fulgt av senere advokater. En parallell til denne etikette er den praksis som ad-

te våre hevdvundne rettsregler om skadesersatning helt ut av kraft. Hvis de dommere, som sitter i Høyesterett, ikke i og for seg er: Høystærverdige, blir de ikke det ved å få attest derom fra skranken. Skranken bør ikke ha noen plikt til å forsyne dommere med en forgyllning som de ikke fortjener, og derfor mener jeg at ingen advokat er forpliktet til å titulere noen: Høystærverdige. Men en advokat må ikke sjikanere enkelte dommere ved å nevne dem ved navn ved siden av de høystærverdige, som det er blitt meg meddelt at en kjent advokat gjorde en gang. Men han fikk da også derfor sin vel fortjente mulkt.

Pressens «frihet»

Foruten i vår egen avis har h.r. advokat Klær Mordts bok, «Det urettferdige rettsoppgjør», funnet omtale i form av en anmeldelse i Sandnes og Jærens Avis og i Nationen. Umiddelbart etter bokens framkomst hadde riktignok også Aftenposten en liten omtale av den. Men noen anmeldelse kom det ikke.

Tausheten ruger med andre ord henvend 100 prosent over vandene. Men denne tausheten er til gjengjeld så meget mer talende.

Vel nok stikker den norske strutsen vanligvis hodet i sandet og føler seg ubekymret om alt som er ubehagelig. Og — ubehagelig er i sannhet advokat Klær Mordts bok for dem som den rammer. Både for de mer og mer betenkte myndigheter og for en hittil markskrikerisk presse.

Men å søke fredelig søvn på taushetens hodepute, — nei, så lett går det ikke å smette unna. I den tid som kommer, får man nok holde seg våken!

Oslo, 6. februar 1956.

S. M.

Pontius Pilatus Evang

I F. og L. for 28. jan. 1956 ser jeg gjengitt en erklæring fra helsedirektør Evang om at han ikke har tatt aktivt del i «rettsoppgjøret», av den grunn at han ikke hadde vært «okkupert». Herr Evang er altfor beskjeden — han gjorde sannelig sitt til å komme oss i NS tillivs.

Først lite han med å sende rundt til oss et rundskriv med den eiendommelige tittel: «Gjeninnføring av lovlige tilstander blant Norges læger». Den gikk ut på at 130-140 leger ble fratatt sin lisens til

Han forsøkte i 1945 å proletarisere 130—140 norske leger

å praktisere, uten annen begrunnelse enn deres politiske innstilling. Det var nok snarere «innføring av ulovlige tilstander» etter vanlig jus. Men herr Evang er jo ikke jurist, som jeg fikk høre av statsadvokaten, da jeg trengte en bevitnelse for at jeg

skulle få beholde min eiendom og hus. Statsadvokaten var velviljen selv, men bemerket at «det var da dem som ville ta den fra Dem også.» Jeg så litt forbauset ut. Han sa hånlig: Det er helsedirektør Evang, men det bryr vi oss ikke om — han er ingen god jurist.

Evang hadde hatt mine «dokumenter» til ettersyn og ønsket å proletarisere meg ter godt russisk mønster.

Endelig skal jeg nevne at vel kvalifiserte distriktslæger som var offer for herr Evangs triumferende suspensjon i 1945, nå forgieves søker of-

Fylkesmann

Carl Platou

døde 1. februar, 70 år gammel. Han var født i Bergen og tilhørte en på slutten av 1700-tallet via Danmark innvandret tysk familie. Sin lengste tid gjorde Carl Platou tjeneste i Justisdepartementet. Senere var han fylkesmann i Oslo og Akershus, der han i fjor sommer ble avløst av Trygve Lie.

Platou forlot Oslo 9. april 1940 og fulgte Nygaardsvold-regjeringen til Tromsø. Etter kapitulasjonen returnerte han imidlertid til Oslo og gjenopptok sitt arbeid i Justisdepartementet, først under administrasjonsrådet og deretter under den av okkupasjonsmakten innsatte regjering. Om hans holdning i det første okkupasjonsår gir major Langeland en inngående skildring i sin bok «Dømmer ikke» (1948). Blant en rekke ting refererer major Langeland der at Carl Platou den 3/12 1940 sendte ut et sirkulære om at landets dommere stod fritt — ubundet av sin dommered — med hensyn til innmelding i NS. Likeså at han 29/1 paraferte forordningen om fengsling i saker under Folkedomstolen. Senere — da det ikke var opportunt på visse hold å ha noen kontakt med NS — bakket han ut, og ble derpå i noen tid tatt vare på på Bredtveit. Under de undersøkelser som ble foretatt etter «frigjøringen» grep også Platou til den utvei å bedyre at han — selvfølgelig — hadde snakket med «dobbel bunn» og at ordene ikke skulle oppfattes etter deres lydelse.

Den 8. mai 1945 opprant det virkelig store øyeblikk. Platou var av Londonregjeringen approbert som «rådmann» i Justisdepartementet, og med den ytterste nidkjærhet gikk han så i gang med å «renske ut» tjenestemenn som hadde atskillig mindre å bebreide seg enn han selv burde ha hatt. Platou arbeidet på sitt felt i fullt samarbeid med lagmann Erik Solem, — som han for øvrig til enhver tid betegnet som sin personlige, gode venn. Mangen skjebne og mange hjem ble den gang uberegtiget veltet over ende.

Under injurienesaken mot major Langeland ble dennes uttalelser

stens humanistiske og kristne statsmenn!
Alt gikk godt i flere år, de to verdensmakter respekterte hverandre og holdt fred med hverandre, men så begynte russerne å bli redde for at det borgerlige regime i Tsjekkoslovakia kunne velge Vesten, det ble derfor styrtet våren 1948. Ved dette be-

Dette nummer av Folk og Land gikk i trykken tirsdag 7. febr.

Fortrolig

Enhver som pr. brev søker kontakt med redaksjonen i vårt blad må merke konvolutten med redaktørens navn, eller skrive

Folk og Lands redaksjon.

Vi gjør oppmerksom på dette fordi henvendelser til en redaksjon ofte er av fortrolig karakter og derfor bør komme oss direkte i hende.

Terminliste

23. februar: Norsk Jord har møte i Oslo.

5.—9. mars: Den norske Landbruksveka holdes i Oslo.

3.—10. juni: Verdensmusikkfest i Stockholm. 19 land deltar.

21. og 22. juni: Nordens meierifolk har kongress i Oslo.

Mellom venner

— Russerne vedtok en bot på 629 500 kroner og reiste tirsdag, etter at Moskva i en note til Oslo hadde beklaget hele affæren som en misforståelse.

— Jamstilling for jordbruket er bare mulig ved øket melkepris og nedsatte priser på industrivarer.

— Vårt fiskeritoppsyn er upraktisk og lite rasjonelt, sier admiral Jakobsen.

— Barn trenger autoritet, ikke bare frihet.

— Rop på sommer'n, så kommer skatteseddelen!

Gjør aldri noe som din uvenn ikke må kjenne til.
Seneca.

bautasteiner og holde hus med et «avsluttet rettsoppgjør», vi kan holde vår skjermende hånd over landsmenn som blir arrestert i utlandet for grove forbrytelser, men kan vi stort mere?

Vi må være Toynbee taknemlig fordi han har fortalt oss hvor vi hører hjemme, hvordan og hvorfor.

Vi håper

at Løberg må bli gjenvalgt til Stortinget også neste gang, slik at vi kan få ham i sentrum av våre undertrykkere. Desto lettere vil vi kunne få gjort opp med hans ansvarsløshet.

Eystein Poulsen og Brandbu

Hr. redaktør! Var det ikke så at det til sokneprest Eystein Poulsens foredrag i Kristne Venner i Oslo kom folk helt fra Brandbu? Det gjelder et veddemål.

Tviler.

Vi merket oss i forsamlingen minst åtte fra Brandbu. Det var: Jarle Molstadkvern, Ola Skari, Tor Smedshammer, Einar Egge og frue, Torgeir Aa, Hans A. Skari og Ola Eid.

Red.

— Opptil 40 varamenn har møtt i Stortinget i det siste. Blant dem er p. t. gårdbruker Bergitte Sæthern, Magnor.

— Vårt daglige brød: Grønnsakarealene vil til sommeren bli øket med 35 prosent. Med normalt bra produksjon må det gi oss anledning til å spare en mengde valuta til import.

— En guttehvalp fra Oslo, 12 år gammel, stakk hjemmefra og ble gjenfunnet i Danmark. «Arbeiderbladet» «hyll» ham ved hjemkomsten med stort 2-spaltet bilde på 1. side. Det er «oppdragelse» som har vasket seg.

— Det meldes om rekordfangster under sildefisket vestpå. Men likegyldig hvor meget rikdom vi får fra havet, det daglige brød er like dyrt som før.

— Oljeproduksjonen slår nå alle rekorder. I fjor ble det tap-

te talte retten på samme måte i en tale han holdt til retten, før han begynte sitt tilsvær, hvorav det vesentligste er referert av Hallager 1. c. pag. 72—74.

Siden er disse to advokaters eksempel regelmessig blitt fulgt av senere advokater. En parallell til denne etikette er den praksis, som administrasjonen betjente seg av i et hvert fall før 1814, idet den fant grunn til å oversende en sak til bispen, idet den i så fall titulerte ham med: Hans velærverdighet biskopen. Hvorvidt administrasjonen senere har opprettholdt denne praksis, kjenner jeg ikke til, men jeg anser det mest sannsynlig at den har sluttet dermed. Det er på tide at vi helt frigjør oss fra disse levninger fra danskestyret her i Norge. Under rettsoppgjøret er i et hvert fall denne praksis begynt å vakle i betenkelig grad. Fleire Jøssing-advokater har ganske sikkert kviet seg for å anse og titulere medlemmer av den nye Høyesterett, som vi fikk, for: Høystærverdige, likesom de kunne være av den mening at deres hjemmel til å bekle rikets høyeste dommerseter kunne være særdeles omtvistelig. Andre advokater kunne finne at tittelen: Høystærverdige ikke passet på dommere, som mente at bistand kunne ytes ved passivitet, eller som sat-

pet 680 mill. tonn, derav 83 mill. innenfor sovjet-blokken.

— Den norske Bankforening har støttet opp om Jahn-komiteens forslag om at Statens boligbanker skal forhøye sin rente til 3,5 prosent.

— Sverige har sikret seg arbeidsfred. Det ble et lønnstillegg på 3,7—4 prosent.

— Vel fortjent: Fru Agnes Mowinckel har fått St. Olav for sitt virke for norsk skuespillkunst.

— Det er stor leselyst blant våre fiskere. Utlånet i Noregs Sildesalslags boksamling er på toppen.

gjorde sannelig sitt til å komme oss i NS tillivs.

Først ilte han med å sende rundt til oss et rundskriv med den eiendommelige tittel: «Gjeninnføring av lovlige tilstander blant Norges læger». Den gikk ut på at 130-140 leger ble fratatt sin lisens til

Patriotismens lønn!

Det er oppstått ny strid innen Milorg, denne gang i forbindelse med at kaptein Reed Olsens krigsopplevelser skal filmes. Siviløkonom Arne Borgersen går på vegne av sine illegale kamerater, som han har navngitt i VG, strengt i rette med kaptein Olsen. Uenigheten dreier seg om hvem som gjorde den største innsatsen, og man er engstelig for at innsatsen ikke blir grundig nok tilrettelagt i filmen.

I boken «Contact» skriver kaptein Olsen på side 190: «Den sikkerhet vi kunne stille, var i tilfelle noe gikk galt, en fri «reise» over til Sverige, eller direkte til England, deres belønning ville bli gitt etter krigens slutt i form av en sikker fremtidig posisjon.» C. C.

— Det er i disse dager 100 år siden Albert Møhrvold, den første skogprofessor ved Landbrukshøgskolen, ble født. Han ble utdannet ved forstakademiet i Aschaffenburg, Bayern, 1875—1877. Var først ansatt på Jønsberg, så på Kongsberg og i Elverum. Fra 1914 professor på Ås. Hans hovedverk «Skogbrukslære» (800 s.) kom ut etter hans død 1920.

— Justisdepartementet har tatt opp arbeidet med revisjon av ekspropriasjonslova.

— Vi hadde her om dagen besøk av den unge Ferdinand Heimbeck fra Budal gård på Tjøme og kan hilse til felles kjente fra hans foreldre. Chr. B. Heimbeck og frue.

— Oslo: På Bøhlerskogen skal bygges 1000 nye leiligheter.

— Man kan med det første vente nye og strengere bestemmelser om arbeidsgivers ansvar ved arbeidsulykker og sykdom som har sin årsak i arbeidets art eller skyldes forhold på arbeidsstedet.

grunnelse enn deres politiske innstilling. Det var nok snarere «innføring av ulovlige tilstander» etter vanlig jus. Men herr Evang er jo ikke jurist, som jeg fikk høre av statsadvokaten, da jeg trengte en bevitnelse for at jeg

Hei på deg Kåre Bjørgen!

Fleire av leserane i Folk og Land har sakna deg so lenge no at dei kjem reint i uro. Fram att med lyra! Tenn ein varde so det lyser um land! Slik at det kvekk i valne sinn, slik at det lyfter oss alle opp i dagen att.

Legenden om Prisdirektoratet

Vi har nå i vårt eget samfunn og i vår egen levetid opplevd en helt moderne legendedannelse. Det er «legenden om Prisdirektoratet», sa major Ole Sandberg i et foredrag han holdt i Oslo Militære Samfund mandag. Den alminnelige borger har faktisk den tro at dette direktorat er til for å beskytte forbrukerne mot for høye priser. Ingen institusjon i vårt samfunn har i den grad bidratt til å holde prisene på et uønskelig høyt nivå som Prisdirektoratet. Ingen konkurranse har vært tillatt. Dette har ført til at det kalkuleres høyest mulig. Dette må være kortsynt politikk, alle ville jo ha stått seg på at prisenivået var blitt senket.

Industri og handel burde arbeide for avskaffelse av Prisdirektoratet i sin nåværende form, ikke fordi de tjener for lite, men fordi de tjener for meget. Konkurransen må gå ut på å kunne kalkulere så lavt og ikke så høyt som mulig for å kunne selge til konkurrerende priser.

arbeidsulykker og sykdom som har sin årsak i arbeidets art eller skyldes forhold på arbeidsstedet.

vi oss ikke om — han er ingen god jurist.

Evang hadde hatt mine «dokumenter» til ettersyn og ønsket å proletarisere meg ter godt russisk mønster.

Endelig skal jeg nevne at vel kvalifiserte distriktslæger som var offer for herr Evangs triumferende suspensjon i 1945, nå forgjeves søker offentlige lægestillinger, visstnok med en enkelt unntagelse. Men det kalles vel ikke «å ta aktivt del i landssvikoppgjøret», som ble avvirket på slik strålende måte ifølge Løberg.

Det er mulig at herr Evang har glemt sin innsats for friheten i 1945. Det er stadig flere som nødig vil vedkjene seg sine gjerninger dengang. Men som en vil se kan han ikke regnes til evangelistene. Han er fremdeles gammeltestamentlig: Jus Tallionis — hevn og hat.

Norsk lege.

— Husdyrproduksjonen må opp igjen hvis norsk jordbruk skal holdes oppe.

— Det Norske Hageselskap kommer i år som vanlig med sin «Minneliste for Hagedyrkere».

— Oslo: Fylkesmann Carl Platou ble bisatt fra Det nye Krematorium mandag. (En avgitt bisp forrettet. Hvorfor?)

— Av livets saga i Norge: Prøver som Felleskjøpet i Trondheim har tatt av korn som har stått på staur fra august til januar i sterkt skiftende vær med regn og snø og sprengkulde på under 20 minusgrader, viser at spiringsevnen er på 9 prosent. Kornet er vardebygd og levert av Anders Eggen, Melhus.

— Fridomsmannen redaktør Erlendur Patursson, Færøyane, har gjestet Oslo. Han holdt foredrag i Bondeungdomslaget.

— Redaktør Conrad Ruud har på nytt måttet legge seg inn på Bærumssykehus, Sandvika.

— Oslo: Neste møte i Kristne Venner blir 2. mars med Hans Aasmundsen som taler.

— Vårt daglige brød: De styrende har nå styrt det slik her i landet at hver 4. melkeku er slaktet ned i løpet av få år. Det er fine greier.

— Arild Saga har laget en tarvelig vise om Kunt Hamsun.

i gang med å «renske ut» tjenestemenn som hadde atskillig mindre å bebreide seg enn han selv burde ha hatt. Platou arbeidet på sitt felt i fullt samsvær med lagmann Erik Solem, — som han for øvrig til enhver tid betegnet som sin personlige, gode venn. Mangen skjebne og mange hjem ble den gang ubetrettig velte over ende.

Under injurienesaker mot major Langeland ble dennes uttalelser om Carl Platou ikke mortifisert, og fylkesmannen mente da at han i henhold til gammel praksis bare hadde ett å gjøre: å ta avskjed. Justisminister Gundersens «hysj-hysj» dempet imidlertid denslags hensikter. Alt forble som om intet var skjedd.

Den 26. januar 1950 fikk Carl Platou oppfylt et av sine høyeste ønsker. Han ble kommandør med stjerne av St. Olav og fikk dermed sin plass i okkupasjonskartoteket innen den fremste krets av okkupasjonstidens «høyest fortjente gode nordmenn». Han var bragt i trygg forvaring bak myndighetenes skjermende «gull-teppe»!

Det skal ikke benektes at Carl Platou også hadde sine rent personlige, sjarmerende sider. Men når en konto skal avsluttes, bør tallene være uangriplige. Det er ikke tillatt å bruke radérgummi i hovedboken. Derfor anser jeg det — for å bruke biskop Smemos ord i Forbeholdssaken — for «min smertelige plikt» å si hva her er sagt.

Det er beklagelig at Carl Platou ikke skulle få oppleve å se sakenes videre utvikling. Retningen tar betenkelig til å bli en annen enn den man fortrøstet seg til i 1945.

SVERRE MANGBERG

— † Fenrik Arne Nordberg, Oslo, 20 år. Ble drept da hans Thunderjet-fly styrtet.

Den synges på Chat Noir, av Lalla Carlsen.

— Sett på strøket: Operasanger Albert Westvang. Han er nå høyt oppe i årene, men rank og kjekk. Westvangs spesialitet gjennom de senere år har vært å gi undervisning i stemmebruk og veltalenhet.

— Kristus levet hele sitt liv i et okkupert land, ikke som Løberg bare i 5 år. Kristus besto prøven. Løbergistene og den norske kirke ikke.

— Folk og Land: Bladets venner er begynt å røre på seg over det hele land.

FORBUNDET

Til Forbundets medlemmer.

Fra 1. februar sender Forbundets kassakontor pr. brev ut giroblanketter for innfordring av medlemskontingenten for 1956. Vær så vennlig å sende inn skyldig kontingent så snart De mottar blanketten. Vi har betydelige ekstraordinære uttellingener allerede i månedens første halvdel. En rask remisje vil være oss til stor hjelp.

Forbundskassereren.

Egypt

Forts. fra side 1

en overgangsperiode på tre år for å rykke opp utbytningen og slaveriet med roten.

Først var det *imperialismen* og dens støtter og agenter, som solgte seg selv, sin ære og verdighet, og fedrelandet, for å tjene sine egne interesser.

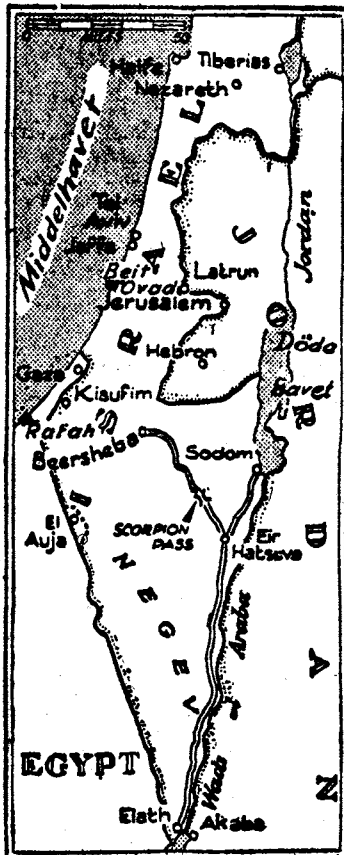
Etter langvarig strid har vi også avskaffet *feudalismen*, landarbeiderne (fellahene) er blitt fri og tilhører ikke lenger jordeierne, det vil si, de får frihet som arbeideren i en fabrikk eller funksjonæren på et kontor.

Så gikk vi til kamp mot *monopolene* og *kapitalens makt* over regjeringen. Det var et av våre fundamentale mål; pengemakten dominerte praktisk talt alt. Vi sa til kapitalistene at det sto dem fritt å investere kapital i dette land på betingelse av at de ikke prøvde å dominere regjeringen.

Videre: vi har alle arbeidet for å skape *sosial rettferd*. Gjennom arbeide, ikke ved dovenskap, var vi i stand til å skape grunnlaget for *alminnelig rettferdighet*.

Revolusjonen har også som sitt mål å bygge opp en sterk *nasjonalmiljø*. Arméen som jeg selv tilhørte, forsvarte ikke fedrelandets interesser. Den var imot fedrelandet. Vi kunne ikke fortsette med å ha det slik.

Jeg er glad for å kunne si at de menn som tilhørte den armé som gjennomførte 23. juli-revolusjonen, reiste seg til opprør for å forsvare folkets rett til levelige kår. Etter at denne oppgave var fullført er den nå ført tilbake til

fortiden vil ikke gjenta seg. Palestina gikk tapt, fordi vi var ledet av dem som støttet imperialismen, og innbilte oss at vi ikke hadde noe med araberne å gjøre. Den nye konstitusjonen representerer *en revolusjon for konstruktive formål*.

Statsminister Nassers tale ble lønnet med ovasjonsmessig bifall av den kolossale folkemasse.

Deretter redegjorde dr. Mohamed M. Hamdi, økonomisk rådgiver for Produksjonsministeriet, for en del av de viktigste punkter i konstitusjonen.

Det er etter hvert samlet atskillig materiale omkring kirkens og særlig prestenes holdning under krigen og etterpå. Mye av dette materiale, som vel før eller siden vil utkomme i bokform, viser utallige komiske episoder og latterlige barnaktigheter, men også ting som avslører en mentalitet som bare bekrefter, at prestenes «krigsinnsats» var alt annet enn heltmodig og kristelig. Som bekjent var en rekke prester en tid henvist til å bo på Lillehammer, fordi de hadde oppført seg mer eller mindre tåpelig på sine hjemsteder. Under oppholdet i denne Norges vakreste turistby befant prestene seg tydeligvis ganske vel og ble behandlet på beste måte. Mange syntes riktignok å være misfornøyd over at ingen gad krumme et hår på deres hode, og når en eller annen i smug hadde lyttet til London, syntes han det var pokker til heltegjerning.

Fleire av de private familier som hadde latt seg overtale til å ha disse prestene i huset og for en stor del sørge for deres forpleining, har litt etter hvert latt seg forlyde med, at det ikke var bare moro å ta seg av disse kirkens helter. — En ikke ukjent sådan hadde ofte ved sin kuvert en hel stabel av private delikatesser, som vertskapet måtte sitte og se på, mens de selv var henvist til «dagens kost». Helten ble til slutt anmodet om å inn ta sine delikatesser på sitt rom.

En frue forteller, at den presten hun hadde i huset, og som har et kjent navn, var ytterst ubehagelig å forpleie, og at hun var inderlig glad da han flyttet.

En annen forteller om et tilfelle som skjedde i Storbritannia. En provoserte

Geistlig krigsinnsats

Mer demokrati på toppen takk

Med hensyn til vårt Kongehus er vi nu inne i en nazibetont førerkultus fra den herskende klikk og dens redskapers side. Dekket under såkalt «arbeiderstyre».

Det er sannelig fantastisk hvordan den sterkt rasjonerte dåd søkes foreviget i vår «frie» presse! For ikke å tale om ukebladene orgasme. Når prinser før i tiden, ja så sent som i kronprins Olavs tid, skulle lære seg litt presenter gevær og feltmessig levnet i bivakken og sneen — så ble prinsene — for eksemplets skyld — kanskje kjørt litt hardere enn strengt tatt nødvendig. Iallfall ble Norges vordende konge det.

Nu ligges det på maven — som man vil se i pressen — for prinseligheten alt fra den militære A.B.C.s første dag, fra obersters og generalers side, osv. Hvilket inntrykk av demokratiet får arveprinsens med-elever? Hvordan vil det hele arte seg på prøvens dag etter en slik forskole? **Er det norske kongehus garantert mot å dele folkets skjebne neste gang også? Blir arveprinsen undervist**

om at troskapsplikten er gjensidig?

Er det hele en følge av at alt som personligheter heter er utryddet i den norske hær? At oberstene Henrik Angell og David Thue er døde for bestandig? Skyldes det at sjefene ikke har deltatt særlig i regulær krig, og er blitt forfremmet bare for at man kunne unngå mer kvalifiserte personer?

Kronprins Olav ble oppdradd interessert i en demping av den nåværende nesegruse holdning fra de ledende demokraters side, da populariteten er et meget flyktig stoff.

Kronprins Olav ble oppdradd til mannfolk. Han satte flott utfor i Holmenkollen, og i den stygge Songebakken. Han gjennomførte et av verdens verste 30 km. militære langrenn på ski i typisk norsk terreng. Han dissenterte for sitt vedkommende mot landsflukten i 1940.

Kronprins Olav forstår mer enn sitt Fader vår.

Oslo 2. 2. 1956.

Alexander Lange.

Stekt i eget fett

Ja, snakk om la seg steke i sitt eget fett! I 1941 var president Roosevelt etter det som vi nå vet fullt på det rene med at mr. Baruch og han selv aktet å dra USA

inn i verdenskrigen, — til tross for at det offiselt var gitt amerikanske mødre løfte om at ikke én amerikansk ungdom skulle risikere å bli mobilisert. Det var bare om å gjøre å avvente det beleilige øyeblikk. Og — øyeblikket kom. Like behendig som Storbritannia provoserte

ler. Amerikas Forente Stater var manøvrert inn i den krig som var Roosevelts ønske-mål. Når man i dag vet hvilke planer den amerikanske regjering omgikk med, virker det noe overraskende å lese hva det står i dagsrapporten fra Bankenes Felleskontor for Statistikk den 9. mai 1941, nemlig

«Amerikas oljeleveranser til Japan utgjorde i mars 1 563 000 fat mot 1 240 000 i februar og 1 491 000 i januar

Olga Bjoners bok

Dette har hendt

(Et tidssbilde)

fås kjøpt ved innsendelse av kr. 10.— pluss sendekostnad med kr. 0.60 til Olga Bjoner, postboks 3214, Oslo.

Gartner

Ung, driftig gartner får plass i grønnsaksgartneri i Asker fra 1. mars Hus, benker og friland. Middag og rom på stedet. Att.avskr. og lønnsforl.

O. MURI, Asker. Tlf. Asker 816.

To gårdsgutter

kan få plass i mitt grønnsaksgartneri fra 15/2 eller 1/3 fk. Att.avskrifter med lønnsforlangende bes sendt

KARSTEN KJOSS, Tuverud, Lier.

To jenter

med int. for frukt- og grønnsakdyrking får plass fra 15. mars. Att.avskr. og lønnsforlangende sendes.

KRISTEN MØRK, Meren i Lier. Tlf. Drammen 9806.

Heime og ute

— Felles tariffoppgjør for alle 1956-avtaler er foreslått.

— Steinkjerfjorden ligger blokkert av is.

— Sudan søker opptagelse i FN.

— Russlands jernbaner skal moderniseres.

— Gjølme i Orkdal er brent ned til grunnen.

— Fellesbanken forvalter nå over en halv milliard.

— Brittene investerer 10 milliarder i atomindustrien.

— Hydro sjøsetter i mai ny stor ferje på Tinnsvøen.

— Kagawa nevnes som fredspris-kandidat for 1956.

— Ran og uærlighet i USA løper årlig opp i 7000 mill. kr.

— FN oppgir at Kina har 25 mill. slavearbeidere.

— Storbritannia lider av katastrofal skort på dollars.

— I morgen gjenåpnes Hakadal kirke.

— Fjordene i Hardanger er sperret av is.

— Bonn vil ha slutt på utlegg til USA-styrkene.

— 18. april: Fyrstebryllup i Monaco.

— Creditbanken øket sin om-

Mjønvald Kafé

Brandbu, Hadeland anbefales

Benytt

HÅNSKOMAKEREN

Neuberggt. 15, Oslo

Garantert fagarbeider

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Kledespresen

Drammen

Rensning, pressing, vask.

GUNNAR OLAUSSEN

Telf. 1620

Revolusjonen har også som sitt mål å bygge opp en sterk nasjonal armé. Arméen som jeg selv tilhørte, forsvarte ikke fedrelandets interesser. Den var imot fedrelandet. Vi kunne ikke fortsette med å ha det slik.

Jeg er glad for å kunne si at de menn som tilhørte den armé som gjennomførte 23. juli-revolten, reiste seg til opprør for å forsvare folkets rett til levelige kår. Etter at denne oppgave var fullført er den nå ført tilbake til sin egentlige oppgave: å forsvare fedrelandet og dets grenser mot fremmed aggresjon og mot Zionist-aggresjon.

Vi hadde også et annet mål: å etablere et sunt demokratisk styre, men vi ønsket ikke et demokrati, der minoriteten dominerer, og der majoriteten blir bedratt.

Hva den utenrikske politikk angår, uttalte statsminister Nassers bl. a.:

Vi er klar over betydningen av vår geografiske beliggenhet i krysset av kontinenter og havene. Gjennom tidene har man forsøkt å splitte de arabiske statene og så splid mellom dem. Men vi våknet og har tatt lærdom av fortiden, da man delte opp araberstatene og delte dem ut som bytte eller belønninger. Men araberne fortsatte sin kamp mot de fremmede. Av denne grunn erklærer vi i dag å være en del av den arabiske verden, og vil ikke la oss bedra på nytt.

Den arabiske verden strekker seg fra Atlanterhavet i vest til Den persiske gulf i øst. Etter den annen verdenskrig ble makten i en del av den arabiske verden usurpert, fordi vi var splittet. Men i dag står vi sammen, og

realisme, og innbilde oss at vi ikke hadde noe med araberne å gjøre. Den nye konstitusjonen representerer en revolusjon for konstruktive formål.

Statsminister Nassers tale ble lønnet med ovasjonsmessig bifall av den kolossale folkemasse.

Deretter redegjorde dr. Mohamed M. Hamdi, økonomisk rådgiver for Produksjonsministeriet, for en del av de viktigste punkter i konstitusjonen.

Først blant de fundamentale prinsipper ble nevnt bestemmelsen om individets frihet, sikkerhet, like rett for loven og like sjangser til utdanning og arbeid, tale- og trykkefrihet, møte- og feringsfrihet samt religionsfrihet.

Egyptis tradisjonelle gjestfrihet, toleranse og mangelen på enhver form for religiøs eller rase-messig forfølgelse er tatt fullt hensyn til i den nye konstitusjon.

Hva det økonomiske grunnlag angår er blant annet tatt med bestemmelser om at den egyptiske regjering vil forplikte seg til en viss plan-økonomi, med det hovedformål å heve leve-standarden, både materielt og åndelig. Staten vil ikke sky noen anstrengelse for å skaffe nok mat, klær og skikkelige boliger, styrke folkehelsen og sette i gang kulturelle og sosiale tiltak.

Statens økonomiske planlegging skal imidlertid ikke hemme det private initiativ og individuelle tiltak. Re-

Forts. side 4

på, mens de selv var henvist til «dagens kost». Helten ble til slutt anmodet om å inn-ta sine delikatesser på sitt rom.

En frue forteller, at den presten hun hadde i huset, og som har et kjent navn, var ytterst ubehagelig å for-pleie, og at hun var inderlig glad da han flyttet.

Slike ting glemmes ikke så lett, og mange spør seg selv, hvordan det henger sammen med prestenes store ord og dømmesyke og hatefulle ut-fall etter 1945.

Men for dem som er litt orientert om kirke og prester er ikke svaret vanskelig å finne.

Og derfor har det heller ikke lykkes en eneste prest i Norge å vinne noen martyrglorie om sin panne, snarere tvertimot.

Og så kom «sekulariserin-gen»!!

Tilskuer.

Føling mellom Tyskland og Italia

Italias statsminister, professor Antonio Segni, og utenriksminister, professor Gaetano Martino,

med at mr. Baruch og han selv aktet å dra USA inn i verdenskrigen, — til-tross for at det offisielt var gitt amerikanske mødre løfte om at ikke én amerikansk ungdom skulle riskere å bli mobilisert. Det var bare om å gjøre å avvente det beleilige øyeblikk. Og — øyeblikket kom. Like behendig som Storbritannia provoserte Tyskland til «angrepet» på Norge i 1940, like smart lokket Roosevelt og hans feller Japan til å foreta fly-raidet mot Pearl Harbour i 1941. Man trengte et vitterlig på-skudd for å overvinne den amerikanske, almene opinion og for å vekke nasjonal-sjåvinismen av dvale. Til tross for at USA's president i god tid var varslet om hva som foresto i Pearl Harbour, ble meldingene tilbakeholdt slik at ingen motforanstaltninger kunne bli truffet. Kaldt og kynisk ble flåtehavnen i Pearl Harbour og tuse-ner av menneskelig ofret, bare for å gi presidenten det nødvendige påskudd til å tre opp på siden av den krigs-lystne Churchill og hans fel-

har denne uke pleiet forhand-linger i Bonn. Atter veier tysk velvilje tungt i vektskålen!

Et meget kjedelig farskap

Flere har vært utlagt som landssvikforordnings far. En som absolutt ikke ville vedkjenne seg farskapet, ga føl-gen attest i Aftenposten for 18. mai 1951:

«Høsten 1944. På dette møte gjorde jeg gjel-dende at landssvikanordnin-gen reelt, om ikke formelt var i strid med Grunnlovens § 97, idet det temmelig sik-kert ville gi anledning til på-tale av en rekke småforbry-telser, som ikke ville bli på-talt, dersom forholdet bare skulle søkes rammet etter den alminnelige straffelov.

Wilhelm Keilhau.

Når man i dag vet hvilke planer den amerikanske re-gjering omgikkes med, virker det noe overraskende å lese hva det står i dagsrapporten fra Bankenes Felleskontor for Statistikk den 9. mai 1941, nemlig

«Amerikas oljeleveranser til Japan utgjorde i mars 1563 000 fat mot 1 240 000 i februar og 1 491 000 i januar måned.»

For å bevare sitt hykkelske ytre lot president Roosevelt oljeeksporten gå «to the bitter end», ennskjønt han var klar over at det innebar dø-den for tusener og atter tu-sener av amerikanske ung-dommer.

Det er ikke underlig at pre-sident Roosevelts minne i dag er foraktet av majorite-ten av den amerikanske al-menhet.

Men — slik fortoner det store spill seg. Se bare på den engelske panservogn-lever-ansen til Midtøsten fornylig. En vakker dag er det mulig at engelske ungdommer skal stå overfor disse selvsamme kampvogner. Det spiller li-kevel mindre rolle åpenbart. For gode og kontante penger — med stor margin på for-tjenesten — lar ikke krem-mere seg avholde fra å steke landsmenn i eget fett!

S. M.

Til gartneri i Lier

2 unge gutter med int. for frukt- og grønnsakdyrking får plass fra 15. mars. Traktorkyndig og helst med sertifika-t foretrekkes. Att.avskr. og lønnsforlangende sendes KRISTEN MØRK, Meren i Lier. Tlf. Drammen 9806.

Lærerinne og arkitekt

søker større eller mindre leilighet, for kortere eller lengere tid. Gjerne innskudd eller forskudd.

Bill. mrk. «Snarest eller i løpet av våren».

Ønsker forbindelse med gode folk

i Oslo som kan hjelpe meg til hybel. Er ungkar, 32 år, pre-miert med 1½ år i Innherad fangeleir. Har tilbud på bra stilling i Oslo. Skriv vennligst til Asbjørn Mathisen, Kir-kegt. 15 B, Trondheim.

løper arig opp i 7000 mill. kr. — FN oppgir at Kina har 25 mill. slavearbeidere. — Storbritannia lider av ka-tastrofal skort på dollars. — I morgen gjenåpnes Hakadal kirke. — Fjordene i Hardanger er sperret av is. — Bonn vil ha slutt på utlegg til USA-styrkene. — 18. april: Fyrstebryllup i Mo-naco.

— Creditbanken øket sin om-setning også i fjor. — Østfold må i vinter kjøpe kjøtt helt fra Trøndelag. — Den nye Junkerdalsvei ven-tes farbar i år. — Algeries frihetskamp fortsetter for full fres.

Forts. side 4

Frankrike

er enda ikke ferdig med sitt eu-ropeiske tjugods: Utenriksmini-ster Pineau har erklært at han ikke kan godta noen løsning av Saar-problemet som ikke tar hensyn til de franske interes-ser.

Noreg Mållag

er 50 år, og har gjort gangs ar-beid for å norske opp skrift-språket. Det var naudsynt etter all den pære dansken som had-de breid seg i landet under den innpåsletne oldenburgske okku-pasjonen. Fyrste formannen var professr Marius Hægstad. No er det professor Knut Robberstad.

J. K.

Kledespresen

Drammen

Rensning, pressing, vask. GUNNAR OLAUSSEN Telf. 1680

Hjelpekomiteen

av 1955

Ny adresse: Maridalsvn. 33, Oslo. Tidligere bekjendtgjorte adresser og telefon bortfal-ler.

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger oljet, m/ kadimerete beslag Inneh. Alf T. Lunde Mosseveien 8 Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Dette er en tillitsak.

De blir ikke skuffet hver-ken over pris eller kvalitet.

R. Gjessing

URMAKER

DRAMMEN

Telefon 2507.

Annelise Parow

TANNINNETNING

Trondheim Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lade-moen kirke - Voldsminde

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

UTVANDRING!

Guri Lie, datter av Trygve Lie, har giftet seg med den 26-årige William Zeckendorf jr., som er visedirektør i farens, William Zeckendorfs eiendoms-meglerforretning i New York. Guri har nylig avsluttet en fo-redragsturné i USA. Hva hun talte om kjenner vi ikke til. Og nå er hun blitt dollarprinsesse! Men hensyn til nasjonalitet gikk hun altså samme vei som Bernt Balchen.

Vest-Tyskland

har nå, ifølge «Friheten», git kommunistene omtrent samme status som jødene hadde i 1938.

Hvem hjalp Sovjet

med effektivt å skape histo-riens største krigsmakt? Det skulle vel ikke være vår London-regjerings allierte, Churchill og Roosevelt?

Jeg har lagt merke til at folk som har gjeld bruker mange penger. Det er nok derfor de har gjeld.

Robert Storm Petersen.

Generalen vender hjem — Fra Landmark til Eika — Heimefrontens —

Blant de sist hjemvendte tyske krigsfanger fra Sovjet-samveldet befant seg en generaløytnant, som var tatt til fange som kommandant for en infanteridivisjon i Kaliningrad og dømt av en sovjetrussisk domstol til 25 års fengsel. I mottagelsesleiren i Friedland traff han tilfeldig igjen en major fra sin divisjon. Etter det vanlige — hvorfra og hvordan står det til — satte begge mennene seg i et hjørne. Denne samtalen utspant seg:

Generalen: Hvordan går det egentlig med ubåt-admiral Dönitz?

Majoren svarer forundret: — Dönitz — han er jo i Spandau!

— I Spandau? Hva har en admiral i Spandau å gjøre? Hva i all verden gjør han der?

— Joda, Dönitz sitter altså i Spandau, i fengsel, selvfølgelig.

— Jaså, ja selvfølgelig. Og hva gjør den tidligere stabssjefen til Rommel, general Speidel?

— Han er i Paris.

— I fengsel?

— Nei da, han arbeider i NATO, selvfølgelig!

— A jaså, ja, selvfølgelig. Og hva gjør den berømte pansergeneral Meyer, Panser-Meyer?

— Han er i Canada.

— Ah, nå. Er han også i NATO?

— Nei, i fengsel selvfølgelig.

— Jaså, ja, selvfølgelig. Hva gjør så vår tidligere generalstabssjef, general Heusinger?

— Han er i Bonn.

— I fengsel?

— Nei, han arbeider hos forsvarsministeren, selvfølgelig.

Den hjemvendte general reiser seg og gjør mine til å gå.

— Men hvor skal De? roper majoren, hvorfor slikt hastverk?

— Til sinnsykeanstalten, svarer generalen. — For hvis det De nettopp har fortalt er — selvfølgelig — da er jeg gal!

(Fra «Die Tat», Zürich.)

Den 6. februar var en merkedag for Norges Bondelag. Laget kan se tilbake på 60 års virksomhet. Det var vanskelige tider for bøndene omkring 1890, da dosent Johan Theodor Lanmark tok opp tanken om at bøndene måtte slutte seg sammen til et forbund for selv å kunne varetta sine interesser. Tvangsauksjoner og konkurser hørte til dagens orden. I 1893 møttes Landmark med ti fremstående bønder fra Follo og la frem sin plan for dem. Alle var enige i planen, og det ble utarbeidet et opprop til de norske bønder. Det var imidlertid ikke lett å få stiftet forbundet, men Lanmark og hans

Norges Bondelag 60 år

feller kjempet som løver, og under Kristianiamarken i 1896 lyktes det å få stiftet Norsk Landmandsforbund — den første begynnelse til det mektige organisasjonsapparat man i dag har i Norges Bondelag.

Dosent Landmark ble forbundets første formann og fungerte til 1901, da han ble etterfulgt av Johan E. Mellbye. Så kom Gunnar Knudsen fra 1904 til 1906 og deretter Kleist Gedde til 1909, da Mellbye ble valgt påny. Avbrutt av de siste krigsår sto han som

formann til han i 1945 ble avløst av Arne Rostad. Fra 1951 til 1955 var Ole Rømer Sandberg formann, inntil Hallvard Eika overtok roret i Norges Bondelag.

Gjennom disse 60 årene har oppgavene vært store og mangeartede. Hver periode har hatt sine merkesaker. Frem til 1920 var tollspørsmålene og kornsaken i fremste rekke, mens 1920—30-årene var preget av omsetningsproblemen. Videre har likestillingskravene preget arbeidet, først tollpolitisk likestilling i 1920-årene, prismessig likestilling i 1930-årene og lønsmessig likestilling etter krigen.

Egypt —

Fort. fra side 3

formene i jordbruket skal bibeholdes uten å undergrave eiendomsretten. Retten til privat eiendom er erklært hellig og ikke under noen omstendighet vil privat eiendom bli ekspropriert uten i tilfelle av absolutt nødvendighet i offentlig interesse, og selv i slike tilfeller med en fair kompensasjon.

Konstitusjonen går også ut på å beskytte småbrukene, likeledes å regulere forholdet mellom godseierne og landarbeiderne.

Vi har gjort det klart at den marxistiske filosofi ikke har den ringeste sjangse til å få noe grep på vårt folk.

Heller ikke uhemmet kapitalisme eller hensynsløs individualisme, der hver mann vil måtte slåss for sin rett, og der bare den sterkeste kan overleve.

Vårt økonomiske system er like forskjellig fra ytterliggående

politiske rettigheter, av hvilke den viktigste er stemmeretten, som er gjort både til en rett og en plikt.

Hva borgernes alminnelige plikter angår, nevnes plikten til å forsvare landet, militær opplæring, å betale skatter og respektere den offentlige orden og den moralske norm.

Nasjonalforsamlingen kan forelegge saker til avgjørelse når det gjelder saker av vital interesse.

Konstitusjonen legger også grunnlaget for de lokale regjeringer. Den egyptiske republikk er delt i administrative enheter, hver av dem med rett til å opprette egen jurisdiksjon, etablere og drive offentlige foretagender av økonomisk, sosial, kulturell og helsemessig art.

Domstolene skal være suverene og ikke undergitt annen autoritet enn loven.

23. juni i år vil der bli holdt folkeavstemning om følgende 2 punkter:

1. Valg på republikkens president.

Den som kommer ihu hva mennesket er, kan ikke bli skuffet over noe som hender.

(Epiktet.)

ste slant. Det var også trøbbel, og det plaffet skudd titt og ofte.

Mange av gullgraverne hadde solgt gode forretninger, sine hjem og satt alle pengene i gullgraverutstyr. En skjøt seg av fortvilelse da han oppdaget at det var ikke så lett å bli rik; en annen, som jeg husker, jumpet overbord, en tom hatt var alt vi fikk opp.

Det var mange måter å tjene penger på. Skutene lå ofte lenge før alle formaliteter var i orden, og det hendte at karene firte seg ned skipssiden for å svømme i land. Men det var langt inn og vannet kaldt. Svømmerne var som oftest meget glade for å bli plukket opp av småbåter, som bragte dem i land for en pris av 10 dollar pr. hode.

Etter 3 dager i Nome fikk vi en jobb i Anwil Creek og var glade for det. Stranden ved Nome var tett besatt med gullgravere, som vasket ut gull på harde livet. Alle var ikke like heldige.

Fort. fra side 1

ger og lederemner i dette land med innsikt, handlekraft og sunt vett i skallen, da var det ikke behov for noen stor og mangehødet tjenestemannsstab. Dengang valgte kongen seg sin stallare og sine lendmenn blant landets beste, blant folk som visste hva som skulle gjøres og hvordan det skulle gjøres. Den gang var det ikke bruk for noe hopetall av funksjonærer i statstjenesten. Men — de tider skiftet. Det intrådte andre forhold. Kvalitetskravet ble strøket, og partistemplet ble det avgjørende. Kongen kunne ikke lenger velge sine råder selv. De ble plasert på taburetterne i henhold til det partimessige flertall. Og med kravet til innsikt ble det så som så. Noen kom fra skogen, andre fra fiskefeltet og noen gikk direkte fra pløgen og til kongens rådsbord. De færreste hadde noe videre begrep om hva de gikk til. I slike tider ble det uomgjengelig nødvendig for regjeringen å ha en kyndig tjenestemannsstab å forlate seg på. Uten den ville det være rådløst for dem som statsråder skulle være, å tenke på å greie seg. Det er derfor med en ikke liten grad av selvbevissthet at vi statens tjenere har kunnet samle oss her i kveld til den jubelumsfest. O.s.v. O.s.v.

Vel — ansiktene syntes noe lange på de tilstedeværende statsråder. Hektoens ord ga en bitter smak, men de måtte likevel svelges. Riktignok hadde ekspedisjonssjefen

man til samme tid et sideblikk på den hær av folk som ellers er samlet om de offentlige gryter — f. eks. de kommunale — så kan man vel være enig om at vårt lille land er et foregangsland i retning av «offentlig ansatte».

Paul Hartmanns bok gir en noe av en tanke. Alt i Londontiden — «bak fronten» — får vi høre at det var krig på kniven om å kapre de best avlagte offentlige stillinger innen den «utenriksværende» administrasjon. Ærgjerligheten og misunnelsen gikk hånd i hånd og ga seg de mest dramatiske utslag. Det foregikk rene bikkjeslagsmål om de bein som bød seg.

Denne ånd har sikkert ikke bedret seg i de «freders» dager som senere fulgte Belønningenes tid var inne. Nå skulle den «nasjonale» holdning belønnes. Alle — selv de som ikke hadde gjort annet enn å sitte bak nedrullede gardiner og klimpre Ja, vi elsker på pianoet med demperen på — mente seg selvskrevne til offentlig belønning. Og hva var da enklere enn å gripe til «offentlig ansattelse» — eller retttere sagt «anbringelse».

Uten at det kan sies at ledelsens kvalitet har holdt likevekten oppe, har tjenestemannsstandens standard sunket betenkelig. For hver som det i 1945 lyktes å få «utrensket» har det rykket inn hopevis av nye «krefter». Erfaring i administrativt henseende og spesialinnsikt i det som skulle gjøres, har vært en nødvendighet.

Rettvise —

Fort. fra side 1

altså gjeve oss rett, fleire og fleire av dei kunnige tek til å skyna oss. Kva dei ukunnige meinar kan nok vega ei kort tid, men i lengda vert dei burte som den halm dei er.

bera det usynlege galgemerket meistersmannen brende inn i panna. «Still dere bakerst i køen, aller bakerst». Jau, sanneleg me fekk so gjera, bakum rekande sigøyningar, bakum våre brotsmenn i framande land, bak-

altså gjeve oss rett, fleire og fleire av dei kunnige tek til å skyna oss. Kva dei ukunnige meinar kan nok vega ei kort tid, men i lengda vert dei burte som der halm dei er.

Dei som makta hadde, har kravt ro kring rettargangen og stort sett har dei fått ro. So ein dag kunde dei melda at rettargangen var slutt og at sluttstreken var sett. Streken — som under ein vinst- og tapskonto, sannelig ein merkeleg mekanisk og merkantil måte å sjå eit stort og djupt ålvorleg spørsmål på! Men soleis var synet, streken under rekneskapan vart sett.

«— satt utenfor det samfunn de har vist seg uverdige å tilhøre».

Kom me, eller forfedrene våre til dette landet som kongens tenestemenn og knektar?

Etter fedrane våre åtte og eig me heime på Norigs jord og i Norigs kyrkje med den rett som berre odel gjev.

«Uverdige». Jau, me har fått kjenna det, me sjølve, kvinnone våre og borna våre veit no korleis det kjennes å

Hvis du er fattig, utmerk deg ved din dyd. Hvis du er rik — ved dine gode gjeringer.

Enkle menn og kvinner kan, om de er aldri så uvitende, søke kunnskap om den rette vei; men ved veiens ytterste grense finnes det som selv ikke den vise kjenner.

Konfucius.

bera det usynlege galgemenket melstermannen brende inn i panna. «Still dere bakerst i køen, aller bakerst». Jau, sannelig me fekk so gjera, bakum rekande sigøyningar, bakum våre brotsmenn i framande land, bakum allslags framandfolk som krigs- og etterkrigstida kasta inn i landet vårt. Og i det hav av vituge ting og vās som pressa let fossa ut over folket kom ikkje me til med ei ause eingong.

NO KREV ME RETT OG RETTVISE.

Nordmennene fører ordet «rettsstat» i munn og penn so ofte, heime og ute, at det reint er å få mistru av. Konfirmanten frå i før-fjor, studenten frå i vår vert sett inn som lærar i år, medan utdana og røynde lærarar gjeng som nattvaktmenn. Er det rettvist? Folk med lang teneste i det offentlege liv slit seg fram frå dag til dag, dei kan ikkje koma i teneste meir avdi ein syttan-års gjentunge i «rådet» røystimot. Er det rettvist? Gamle folk talmast burt, dei får ikkje som andre landsmenn alderstrygd, ei ung enkje må gå langs vegen og plukka pinnar til ved, ho og dei tvo borna hennar er i den svartaste naud. Er det rettvist?

I det heile: Er det rettvist framleis å fylgja den lina justisministeren eingong staka ut, «utstøtt av det samfunn de har vist seg uverdige til å tilhøre», når tidsgangen tydeleg har vist kor urett og urettvis denne lina var og framleis er.

No er spursmålet klart og kaldt: Kva er rett? No er spursmålet med vit, vidsyn og framsyn: Kva er rettvist?

Gunnar Felden.

Kand. jur.

Vi har gjort det klart at den marxistiske filosofi ikke har den ringeste sjangse til å få noe grep på vårt folk.

Heller ikke uhemmet kapitalisme eller hensynsløs individualisme, der hver mann vil måtte slåss for sin rett, og der bare den sterkeste kan overleve.

Vårt økonomiske system er like forskjellig fra ytterliggående sosialisme som fra ytterliggående kapitalisme.

Loven som begrenset retten til å eie mere enn 200 acre skulle tjene det formål å knekke feudalismen og skape en balansert økonomi basert både på industri- og jordbruksproduksjonen.

De store jordeiere som måtte avgi jord fikk rimelig oppgjør i form av rentebærende statsobligasjoner etter dagens kurser, og man håper at denne kapital før eller senere må finne veien til investering i industrielle tiltak, uten tvang.

Konstitusjonen spesifiserer de

hver av dem med rett til å opprette egen jurisdiksjon, etablere og drive offentlige foretagender av økonomisk, sosial, kulturell og helsemessig art.

Domstolene skal være suverene og ikke undergitt annen autoritet enn loven.

23. juni i år vil der bli holdt folkeavstemning om følgende 2 punkter:

1. Valg på republikkens president.

2. Valg for eller imot konstitusjonen, som vil tre i kraft fra den dag den er godkjent gjennom folkeavstemningen.

*

Som man forstår inneholder Nassers forslag revolusjonære reformer i det tidligere feudale og tilbakeleggende Egypt. Det ser ut som om landet under statsminister Nassers ledelse seiler opp som en moderne og fremskrittvennlig stat, som også på det utenrikspolitiske område går sine egne veier.

D.

Hundekjører nr. 1

Forts. fra side 1

for det meste var å koke torsk. Jeg gjorde 40 kroner på 3 måneder og har ikke følt meg så rik noen gang senere. Jeg reiste på Finnmarks-fiske hvert år til 1897. Da brøt jeg over tvert og dro til Kristiania, hvor jeg arbeidet noen måneder på Akers Mekaniske Verksted. Siden kom jeg til C. F. Andersens smie, hvor jeg laget mitt svennestykke.

Etter 18 måneder i Oslo ba min far meg komme hjem, han hadde god bruk for en mann i smia hjemme.

I 1899 leste vi om gullfunnene i Klondyke, og om høsten samme år kom Jafet Lindeberg hjem fra Nome i Alaska med lommene fulle av gullklumper og tykke bunter med dollarsedler. Så vidt jeg husker, var den største av gullklumpene hans verd 500 dollar. Vi ungguttene fikk en ustyrlig lyst til å dra til Nome.

Fire av oss besluttet å følge ham, og i mars 1900 dro vi fra Norge. Vi opplevet Ellis Island og den brutale behandling av emigrantene, men kom uten større forsinkelser til Seattle. Byen var full av folk som skulle

videre til Alaska, og fullpakkede båter stimet nordover hver dag. Bare til Nome kom det over 20 000 mennesker den sommeren. Vi ble gående i 6 uker og vente på båtleilighet nordover; til slutt kom også vår tur. Vi var evig tidnok ute, for Beringsjøen var fullpakket med drivis, og vi måtte snu tilbake til Dutch Harbor og vente til isforholdene hadde bedret seg. Noen dager etter stakk vi til sjøs igjen og bautet oss møysommelig fram mot Nome. Drivisen var fremdeles temmelig pakket, og turen tok oss flere dager. Vi så hundrevis av hvalross som lå og sov på isflakene. Kom vi på kloss hold, våknet de og veltet seg uti så fort de kunne.

Endelig — den 14. juni ankeret vi opp utenfor Nome. Vi slapp dog ikke på land, det var brutt ut småkopper ombord, og helsemyndighetene la oss i karantene ved Egg Island i 10 dager. Det var 800 passasjerer ombord, og alle var desperate for å komme i land. Til slutt gikk det da, og ikke lenge etter var spillebodene i full sving, og mange nykommere ble robbet til si-

ned skipssiden for å svømme i land. Men det var langt inn og vannet kaldt. Svømmerne var som oftest meget glade for å bli plukket opp av småbåter, som bragte dem i land for en pris av 10 dollar pr. hode.

Etter 3 dager i Nome fikk vi en jobb i Anwil Creek og var glade for det. Stranden ved Nome var tett besatt med gullgravere, som vasket ut gull på harde livet. Alle var ikke like heldige, men tilsammen ble det vasket ut gull for tusener av dollar hver dag.

Min første jobb var å fylle en skraiper, som ble trukket av to hester, arbeidstiden var 10 timer. Jeg hadde ikke vært med på hardt arbeide i måneder og var helt ute av trening. De første dagene kjentes som det rene straffarbeide. Klarte man ikke jobben, var det bare å gå på kontoret og få oppgjør for den tid man hadde arbeidet.

Formannen hadde en venn som han gjerne ville ha inn i min jobb. Derfor drev han meg så hardt i håpet om at jeg ville stikke av, så han kunne ta sin venn inn. Jeg holdt ut, enda jeg var den minste mannen i gjengen.

Neste sommer hadde jeg ny jobb. Jeg innkasserte avgifter hos gullgravere som hadde bygget grunn hos The Pioneer Company, som hadde lagt beslag på svære arealer. Jeg bodde i et lite telt et stykke fra minene og måtte bære revolver hver dag og natt. Jeg hadde ofte gullstøv til en verdi av mangfoldige tusen dollar i min varetekt, og det var alminnelig kjent at en gjeng med hardbarkede karer, som var snare på avtrekkeren, gjorde kupp både her og der. Som en ekstra beskyttelse hadde jeg min store hund Jack — den var med meg alle steder.

(Forts.)

Jo, dette skal bli morro. Vår gode Leonard Seppala er sannelig flink til å fortelle. Vi gjengir stykket etter 1955-utgaven av Polarboken, som i nær framtid skal bli anmeldt i Folk og Land.

For idioten eksisterer det ingen gode bøker; men for en klok mann gis det kanskje ingen helt dårlig.

Diderot.

liten grad av selvbevissthet at vi statens tjenere har kunnet samle oss her i kveld til den jubileumsfest. O.s.v. O.s.v.

Vel — ansiktene syntes noe lange på de tilstedeværende statsråder. Hektoens ord ga en bitter smak, men de måtte likevel svelges. Riktignok hadde ekspedisjonssjefen satt saken på spissen, men det gjemte seg likevel atskillig av sannhet i det han sa. Det var ikke bestandig at man på toppen fant det virkelige departementale «man», — det «man» som underbygget og formet de avgjørelser som det var sentraladministrasjonens sak å treffe.

Bygger man videre på ekspedisjonssjef Hektoens synspunkt og stiller opp statsfunksjonærenes antall som målestokk for regjeringens åndelige habitus og evne, må det i den senere tid være blitt dårligere bevendt enn noen sinne. Aldri har nemlig statens kontorer vært i den grad befolket som just nå. I tiden etter 1945 har administrasjonen ynglet, slik at det er vanskelig å holde oversikten. Offentlige funksjonærer flyr i øyeblikket hakk i hel på hverandre innen hele administrasjonen og «skjemaene» flagrer som snøføyk på Dovre. Byråkratiet er over oss i all sin velde.

La oss nevne noen tall. I 1939 — og vi var alt da kommet et godt stykke på vei — hadde vi i Norge 10 departementer med 31 avdelinger og 105 kontorer og med 765 funksjonærer. I dag er vi kommet opp i andre tall. Femten departementer, fordelt på 63 avdelinger pluss 203 direktorater og kontorer, og med 2141 funksjonærer. Og det bare i sentraladministrasjonen!

Farten har med andre ord vært upåklagelig og retningen umiskjennelig. Kaster

Uten at det kan sies at ledelsens kvalitet har holdt likevekten oppe, har tjenestemannsstandens standard sunket betenkelig. For hver som det i 1945 lyktes å få «utrensket» har det rykket inn hopevis av nye «krefter». Erfaring i administrativ hen-seende og spesialinnsikt i det som skulle gjøres, har vært av underordnet betydning. Det synes som om det var «anbringelsen» som var det avgjørende.

Er det noe underlig at almenheten — den som skal betale gildet — tar til så smått å undres på om det likevel ikke er riktig som det i dag heter på folkemunne, at «det offentlige er heimefrontens pensjonskasse»?

Helge Grønstad.

Heime og ute

Fortsettelse fra side 3

— «Stavangerfjord» har gjort 600 turer over Atlanteren.

— Helårsvei over Strynsfjellet planlegges.

— Bevan har varslet nytt angrep på Labour.

— Endelig skal det bygges ny Minnesund-bru.

— 9 februar var det 100 år siden Dostojevski døde.

— Molotov har foreslått nytt møte mellom de «store».

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver: JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse: Postboks 3214, Oslo Kierschowsgt. 5, Oslo Telefon 37 76 96

Abonnementspriser: Kr. 28.00 pr. år, kr. 10.00 pr. halvår. Sverige, Danmark: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 28.00 pr. år, kr. 14.00 pr. halvår. I normal omslag kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00 pr. halvår.

Løssalgspris: 50 øre Annonsepris: 32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgiro nr. 16450 Sambandstrykkeriet Oslo